

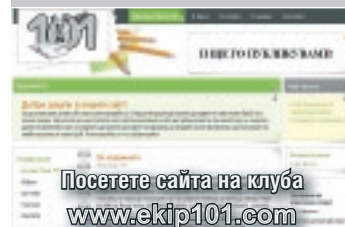
Специален брой ЗИМА

Издава се от клуб „Журналистика“ при Общински детски център за култура и изкуство - Русе по проект „Час по етническа толерантност“, финансиран от

Център за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства

Вестникът се разпространява безплатно

Посетете сайта на клуба
www.ekip101.com

Час по етническа толерантност

Обичаите и вярванията по нашите земи предизвикват интерес у малки и големи. Всички обичае празниците и ритуалите. Спазваме традициите на своите деди, когато отбелязваме важните моменти от живота си. Даже и да не си признаваме, вярваме на гадания и на разни необясними и свръхестествени въздействия.

Естествените ни нагласи са да обвързваме традициите си с етническата си принадлежност и религията. Позатворени в отделните народностни общности, забравяме, че в страната ни живеят представители на различни етноси. Представяте ли си да познавате не само „своите“ семейни празници, обичаи и вярвания, а и тези на „другите“. Тогава ще откриете не само колко много си приличаме, как взаимно сме си влияли през годините на съжителството, но и ще намерим повече поводи за празници.

В съвместната си работа нашият пъстър екип си поставя целта да проучи и разкаже за откритията си на страниците на изданието, което ви представяме сега.

От пожълтелите страници...

Официалните резултати от извършения първо преброяване сочат, че в Русчук има 6602 сгради - жилища и обществени, а населението е 20 644 души. От тях 10 765 са мюсюлмани, 7676 християни, 778 арменци, 956 евреи, 469 цигани. Резултатите са публикувани във в. „Дунав“ от 11 август 1865 г.

След Освобождението в Русе прииждат много преселници – от Търновско, Севлиево, Еленско, Дряновско, Горнооряховско и др., а по-късно в града идват много бежанци от Добруджа, Беломорието и Македония, още преселници от

Тетевенско и Ботевградско. През 1880 г. градът наброявал 26 163 жители /11 349 българи, 10 252 турци, 1943 евреи, 835 арменци, 291 гърци, 230 румънци, 171 руси, 112 сърби, по-малко татари, албанци, цинцари, немци, французи, италианци, други славяни и неславяни/. През 1887 г. населението е 27 194 /14 229 българи, 8177 турци, 1975 евреи, 915 арменци и т.н./, а през 1900 г. Русе наброява вече 32 712 души, от които 18 930 българи, 6545 турци, 3101 евреи, 2164 арменци, 91 цигани и други.

Сирната неделя е съпроводена с много обреди и ритуали за осигуряване на бъдеща родитба, благополучие, здраве и плодородие. А вечерта задължително младите трябва да вземат прошка от по-възрастните в рода. И да се „хамкат“ децата (да уловят с уста) последователно варено яйце - късмета, въгленче - дома, и сирене - здравето и дълголетието).

В БРОЯ

- Зимните празници на етносите в Русе
- Традиции свързани с раждането на дете
- Ден на майчиния език '2008
- Етно размисъл

Който тебе не празнува, да го язди твоя кон!

Според българския народ зимните празници започват на Андреевден /30 ноември/. Народът вярва, че от този ден нататък денят започва да наедрява, колкото просено зърно. Затова се вари жито, просо, леща, ечемик, боб, царевица, чушки, т.е. от всичко, което ще се сее на пролет, за да е плодородна годината и да се пълнят плодотелите на земята, както се “пълни” денят.

В някои краища на страната този ден се почита като Мечин ден. В чест на мечките се вари царевица. Когато първите лъчи на слънцето огреят земята, най-старата жена в дома взема няколко сварени царевични зърна и ги хвърля нагоре в комина с думите “На ти, мечко, варен кукуруз, да не ядеш суров”. Вярва се, че след този обред мечките няма да тъпчат царевичните ниви и да нападат хора. За мечките в някои области на България закачат на вратата наниз от варена царевица.

Според изследователите на българската народна култура почитта, която народът отдава на мечките, има твърде старинни корени и вероятно е свързана с остатък от някое древно вярване. Може би затова се счита, че мечка не трябва да се убива, освен ако не е стръвница, а народът ласкаво я нарича “баба Меца”.

Легенда разказва, че апостол Андрей бил единствения светец без празник. Той отишъл да помоли Господ да му определи и на него ден, като пристигнал яздейки мечка. Като го видял, Господ казал “Който тебе не празнува да го язди твоя кон!”

декември

Св.вмчца Варвара, Никулден,
Св.Анна, Игнажден, Бъдни вечер,
Коледа, Нова година

януари

Богоявление, Ивановден, Бабинден,
Антоновден, Атанасовден

февруари

Трифон Зарезан, Месни заговезни,
Сирни заговезни

Светлините на Ханука

Ханука се празнува през декември. Това е празникът на огньовете, който продължава осем дни, чества се победата на Макавеите и освобождението на евреите от чуждата власт в Юдея. Вечерите са изобилни, разменят се подаръци. Хапват се сиропирани сладкиши - бореки, тас ашлеядас, тишпици и грис халва. Ашкеназите пък приготвят за този ден различни видове картофени тиганици, наречени гефилте латкес и булбелаткес.

Традиционният свещник /менората/, който се пали на празника, става емблематичен знак, носещ уникалността на юдаизма и на еврейския народ.

След запалването на Менора се играе традиционната игра за Ханука - Драйдел. Всички членове на семейството, малки

деца и възрастни се включват в играта. Драйдел е най-добрият начин да се отбележи празника. Всеки играч получава равно количество шоколадови монети (Гелт), бонбони или жетони. Всички участници поставят в центъра по един жетон. След това звъртат драйдела (пумпал с четири стени, на всяка от които е изобразена по една буква от еврейската азбука). Когато пумпалът спре да се върти, играчът трябва да направи това, което съответства на буквата. Ако се падне “Нун” не прави нищо. “Гимел” означава, че взима всички жетони от масата. При “Хей” взима половината жетони, а когато е “Шин” (плати на иврит), оставя всички свои жетони на масата. Победител е участникът с най-много жетони.

Еврейски соленики Бореки тас

Банго Васил

Според някои ромски легенди Банго Васил е защитник на ромите. Той възстановява моста, по който преминават ромите, след като този мост е бил разрушен от Дявола и спасява даещите се роми. Според други Банго Васил е “историческа” личност - куц овчар, спасил давецо се ромско дете.

Подготовката за празника започва седмица преди 13 януари. Приготвя се гъска или петел. Рядко за Банго Васил се коли агне или дори прасе. Животното трябва да бъде купено най-късно на 12.01. и обезателно да преспи в къщата “за да не избяга късмет”.

Задължително от началото на вечерята до полунощ вратите на къщата да бъдат здраво затворени. Това е един от малките случаи, в които ромите категорично отказват традиционното си гостоприемство.

На трапезта има и сърми, баница с късмети, богато украсена питка или обреден хляб. Поставя се и шепа сурово жито, а също и богатствата, които семейството има - злато, пиндари, накити. Вечерята се благославя от домакинята и членовете на семейството се опрощават. След опрощаването най-старите вземат богато украсената питка и я счупват на две - “да се види на кого късмет ще е по-голям през тази година и ще храни къщата”. Първата хапка се увива и се поставя под възглавницата. По съня през тази нощ се гадае какво ще се случи през настъпващата година. В полунощ настъпва Васильовден и Новата година. От този момент започва сурвакането. Сурвакницата е предварително направена от дрян и украсена с пуканки, чушки, бонбони.

Празникът Банго Васил е много близък с Васильовден (Сурваки) в българската традиция. Има съвпадение не само в датите (Васильовден се е празнувал на 13.01. по т.нар. “стар стил”), но и в основния смисъл на празника - посрещането на Новата година, съпроводено със сурвакане за здраве и късмет.

На Рамазан Байрам младите искат прошка

Първият голям религиозен празник на мюсюлманите е Рамазан Байрам. Отбелязва се през деветия месец от мюсюлманския календар, почти съвпада с християнските коледни пости и трае три дни.

30 дни преди Рамазан се пости от изгрев до залез. Това постене се нарича "Оруч". Но за разлика от християните при мюсюлманите не трябва да се яде и пие от изгрев до залез. По традиция един час преди слънцето да изгрее, започват да бият тъпани, които събуждат хората. За да могат те да се нахранят преди изгрев, а който се събуди по-късно няма право да яде цял ден. Тази традиция се е запазила през времето, за да могат богатите, които нямат представа какво е да стоиш гладен, да разберат нищетата на бедните хора. Поставени пред такива условия по-заможните разбират какво е да нямаш храна. Това ги подтиква да помагат на по-бедните. Краят на деня, когато вече е позволено да се яде, се нарича "Ифтар".

Три дни преди Рамазан Байрам е "Кафир геджеси". Според легендата на тази вечер всички дървета започват да се кланят, а от небето се отваря врата, която виждат само истински вярващите. Всички техни желания, изречени през тази

Възстановка на традиционни танци в Музея на Кемал Ататюрк в Анкара

вечер се сбъдват. Празникът Рамазан Байрам продължава три дни. Първият ден преди Байрама жените месят мекици и ги раздават на съседите си, децата обикалят от къща на къща и събират бонбони, мекици и разни сладки. На Байрама рано сутринта мъжете отиват на джамия на "Байрам намаз", където ходжата обявява започването на празника. Същия ден по-младите посещават по-възрастните, целуват им ръцете, за да им честитят празника и да им искат прошка за всички грешки, които са направили.

Раждането на младия Бог

Думата БОДЖУК е старославянска и означава "раждане на младия Бог". Така се нарича мюсюлманският празник, който по време на празнуване отговаря на християнското Рождество Христово.

На трапезата си турците в някои селища на страната и днес слагат житни зърна като символ на плодородие, погача със сирене, захар и мляко с пара в нея. Вярва се, че който намери парата ще е здрав и честит през цялата година.

Трапезата не се вдига през цялата нощ. След вечеря децата "сурнат" покривката и наричат за здраве и берекет. Обичай е да се слагат маслинови листа - за всеки член от семейството, на дънер от дърво, наречен бѐдник.

На другия ден по-младите семейства ходят при родителите си, разменят си подаръци - най-често дрехи.

Децата обикалят къщите и получават почерпка с мекици, орехи и бонбони.

След тридесетдневния пост през Рамазан мюсюлманите навсякъде по света се събират около традиционната богата трапеза. Гощавката завършва с вкусна баклава с локум.

Изкушения на бавен огън

Наричат турската кухня "Изкушения на бавен огън". Тя е с много екзотични аромати и различен вкус. В нея има много влияние.

От една страна - на арабския свят с неговите многобройни ароматни и пикантни подправки, богатството на салати и предястия, печени и задушени меса, пилафи и сладкиши.

Средна Азия пък се усеца с патладжаните, ориза и лютиите храни

Освен традиционните ястия шиш и дънер кебап, пилаф, сарми и турско кафе, в турската кухня изобилстват мезета, зеленчуци в зехтин, рибни и месни ястия, както и завладяващи десерти.

Подправките, билките, ядките и стафидите са "черешката на тортата".

Особеният вкус на турските ястия идва не само от подправките, но и от начина на

приготвяне. Месото, запържено с масло и подправено с кимион, канела или карамфил, е съвсем различно. Друга особеност е "бавният огън", на който се приготвят ястията.

Истински празник за гастрономите са мезетата. Подбират се така, че да вървят с ракь ("лъвското мляко" - анасонова алкохолна напитка, която се сервира с много лед и разреждана с вода) и просто не може да им се устои. Изкушението се поднася под форма на плата от различни сирена, дребни зеленчуци в саламура, лозови сармички, варени и пушени меса и колбаси, телешки език, тарама, пюре от бакла, калмари и пълнени миди, готвени патладжани.

Ястията имат екзотични имена. Как да не опиташ сладкиш, наречен "устни на хубавица" (дилбер дудаъ).

На 6 януари българите празнуват Богоявление или Йордановден. Този празник има различни имена в различните области на страната, като някои от тях са Кръстовден, Водици или Водокръщи.

Вечерта преди Йордановден е последната от трите "кадени" вечери. На масата присъства обреден хляб, който не е от чисто пшеничено брашно, а смесено с просено брашно в чест на просото. В някои райони на България вместо просо се слага царевично брашно. На трапезата има още боб, варено зеле или зелеви сарми, орехи, вино. Всички гозби са постни, въпреки че Коледните пости са приключили. Трапезата се прикадява от най-възрастния мъж в къщи. Според народното поверие през нощта срещу богоявление в глуха доба небето се отваря и всеки, който го види, ще получи от бог това, което си пожелае. В миналото много хора не са спели в тази нощ, в очакване небето да се отвори. На Йордановден свършват и дванадесетте мръсни дни.

Моето семейство празнува Йордановден, тъй като баща ми се казва Йордан. На този ден се събираме с наши познати или само семейството. Понякога идват на гости чичо ми и стринка ми,

На 6 декември започва изпращането на сгледници, годежите и венчавките. Периодът продължава до Заговезни / Сирница/, когато е началото на Великденските пости.

За здраве всички участват в освещаването на водата, когато след празнична черковна служба свещеникът хвърля кръста във вода - река, езеро или в морето. Ако наблизо няма водоем, кръстът се хвърля в чешма с течаща вода. Млади мъже въпреки студа и минусовите температури, типични за това време в България, скачат във водата и изваждат кръста.

На този ден празнуват – Йордан, Йорданка, Данчо, Данка, Боголюб, Боголюба, Божан, Божана, Божидар, Божидара, Богомил, Богомила, Дана, Боян, Богдан, Богдана.

На 6 януари се освещават военните части и бойните знамена. Първият водосвет е направен на 19 август 917 г.

Водосвет на Йордановден

Литийно шествие и освещаване на кръста на брега на Дунава

а друг път едни наши стари приятели. Аз и майка ми подаряваме нещо малко на баща ми, но с много любов. Моите родители правят най-различни неща за ядене. Не мога да кажа категорично какво се готви най-често, защото нямаме установени традиции спрямо ястията. Може би заради страстта на майка

ми да експериментира с най-различни рецепти от книги. След като се сложи трапезата, сядаме да вечеряме и се забавляваме по най-различни начини. В повечето случаи си говорим за интересни случки и за настроение слушаме музика. Така отбелязваме празника Йордановден днес.

Йордановски лучник

1. Нарезете лука на филийки и го задушете в подсолена вода да омекне
2. Отцедете го и го размесете с натрошеното сирене, разбитите яйца и черния пипер

3. Наръсете корите с мазнина, слепете ги две по две, слагайте отгоре плънката и навийте на рула

4. Наредете ги на "охлюв" в намазена тава

Пече се в умерена фурна

Прясна пита за Йордановден

1. Брашното се пресява и посолява
2. Замесва се тесто с хладко мляко
3. Оформят се 6 малки и една по-голяма питчица

4. Подреждат се в намаслена тава - в средата по-голямата, а около нея останалите питчици

Пече се в силна фурна (250 градуса).

Наши семейни празници

В моето семейство празнуваме и двата празника, защото имаме именици. Дядо ми се казва Игнат, а баща ми Иван. Винаги на празниците се събираме цялото семейство около масата. На трапезата няма специални ястия, които се слагат всяка година. Подготовката за трапезата започват от рани зори. Всички жени в семейството вземат активно участие. По Игнажден са коледните пости и затова на трапезата се стараем ястията да са безмestни. Но на Иванов ден се слагат най-разнообразни гозби.

И на двата празника цялото ми семейство се приемат много гости, а имениците получават поздравления и подаръци. Аз обичам тези дни, защото по това време на годината мога да виждам много често близки и роднини, събрани да празнуват и да се веселят.

Международен ден на майчиния език'2008

С тематична среща на Координационният съвет на етносите с медиите на 22 февруари 2008 г. в зала 1 на Областна администрация - Русе бе отбелязан Международният ден на майчиния език. Акцентът беше майчиният език като форма за съхранение на духовната култура на различните етнически общности, живеещи на територията на Русенска община.

Международният ден на майчиния език за първи път е бил отбелязан на 21 февруари 2006 г. /това е и официалната дата на празника/. Първите две години са организирани празнични концерти, докато тази година Координационният съвет на етносите решава да проведе среща с медиите, която бе осъществена с подкрепата на Областна администрация. Идеята на организаторите е чрез тях, повече хора да научат за съществуването на различни етнически и народностни общности в нашия град, за приноса им в културния и духовния живот на града и техните проблеми. Всяка общност беше подредила кът с различни материали - книги, вестници, брошури, табла, на своя майчин език. Подчертана беше и обединяващата роля на българския език, който е не само официален в Република България, но и майчин за най-голямата общност - българската.

В началото на срещата г-жа Теодора Бакърджиева - експерт в Регионалния исторически музей, представи исторически сведения за появата на различните етнически групи в Русенския край. За участниците интересен бе изнесен факт, че според първия известен регистър от 14 век в Русе живеят 250 домакинства, от които само 4 мюсюлмански, а през 1580 г. града вече наброява 1057 домакинства, а броят на етносите се увеличава. През 1666 г. в Русе трайно живеят много народности и се говорят български, турски, арабски, арменски езици. През 18 век градът е многонационален и наред с българи, турци, арменци и цигани тук вече живеят и много евреи, руси, немци, унгарци, а в пансионите на града се изучават европейски езици - италиански, френски, немски и английски.

Русенската многоцветна етническа палитра се допълва и от това, че в града ни са се родили или живели през определен период известни интелектуалци - учени, поети и писатели, които са творили на майчиния си език. Като пример г-жа Бакърджиева посочи известния турски поет, живял и творил през 16 век - Ахмед Челеби, възпял река Дунав; еврейския писател Шалом Канон, Сабатай Бен Ааврам - учител, библиотекар и общественик, разбира се, Елиас Канети - носител на Нобелова награда за литература, и др.

Кулминацията на срещата бе засаждането на Дръвче на толерантността от представителите на различните етноси пред Община Русе /то бе предоставено от "Паркстрой" със съдействието на Областна и Общинска администрация/. Организаторите си пожелаха то да расте като символ на единството между различните етнически общности.

Присъстващите на срещата имаха удоволствието да чут в оригинал стихове на арменски, български и турски, приказка на иврит и руска песен. Представителите на отделните етнически общности направиха и български превод на представените произведения. Впечатление направи, че във всички обединяваща тема бяха моралните и духовните ценности като любов, красота, честност, толерантност.

По време на дискусиата участниците засегнаха въпроса за изучаването на майчин език в русенските училища. Интересно беше да се научи, например, че единствените два езика, които се учат в училищата като ЗИП или СИП, са турски

и руски. Иврит и ромски не се изучават, защото еврейската общност в Русе е много малка /едва 140 души/, а ромите не желаят да изучават майчин език в училищата, обясниха представителите на двете общности. Арменски за желаещи се изучава чрез курсове в Арменската апостолическа църква всяка събота от 10,30 часа.

След дискусиата гостите бяха поканени да опитат от вкусните експонати на специално подредения от домакините културен кът. Дегустирахме турска баклава с локум, оригинален руски чай с варенье /сладко/, курабийки пряники и пирожки с картофи и гъби, еврейски солени, българска пита със сирене.

Обичаи при арменците

При арменците, както и при всички други народи, най-старите обичаи при новородено дете вече не се спазват. Детето се ражда в родилен дом и майката е длъжна да се съобразява с лекарските препоръки. Докато е все още изтощена и неопитна, майка ѝ и свекърва ѝ помагат по грижите за детето и прилагат разни минали табути, като например да не се приемат гости до 40-тия ден. По-важно е да се даде име на детето и то да бъде кръстено.

За кръстник арменците някога избирали мъж, защото мъж (Йоан Кръстител) е извършил кръщенето на Иисус Христос. Единственото задължение на кръстницата било да подготви нужните дрешки за детето и шапчица, ръкавички и торбичка, направени от

тензук, които наричат „миронанг“. Главичката на бебето се мажела с миро и за да може то да започне да действа, кръстеното дете трябвало да го носи три дни, след като е било въведено в християнската вяра.

На третия ден след кръщенето кръстницата отивала в дома на детето, за да го изкъпе. Сваляла му дрешките, шапчицата и ръкавичките, изкъпвала го и го обличала. При по-големите деца, които не могли да стоят с шапчица и ръкавици, още на първия ден махали с памук мирото и го прибирали в къщата.

Интересното е, че когато кръщавали детето на 40-тия ден, арменците не давали на майката да присъства в черквата, защото според вярванията им тя още не се е била „очистила“ и не е вземала първата си молитва. Името на детето се обявявало в къщата от кръстника след кръщенето.

БЕБЕК ГЕЗЕСИ

/Посещение на новороденото/

Това е много стар мюсюлмански обичай, дошъл до наши дни почти в същия си вид. Той се отбелязва след четиридесетия ден от раждането на детето, като се изчаква и детето, и майката да преодолеят критичните послеродови моменти. На това мило тържество по принцип присъстват най-близките на детето, предимно жените от семейството. Гостенките носят най-различни предметни и парични подаръци на детето и майката.

Най-вълнуващият, най-очакваният момент на това тържество е носенето на детето при гостенките и показването му на тях. Това става по определен ритуал. Преди да дойде детето, подаръците се нареждат така, че детето може да легне удобно върху тях, като в на своеобразно легло, а дрешките са поставени около „леглото“. Гостенките го гледат от разстояние и му се радват, изказвайки най-различни пожелания. Но основните пожелания са „да расте с майка и баща“, „да се учи добре и да стане добър човек“, „да бъде здрав, скромен“ и т. н. След това домакините дават обяд или вечеря на гостите.

За евреите празник е раждането на момче

Раждането на момче е празник за евреите, тъй като има кой да продължи рода. При раждането на момиче обредите са по-скромни.

Жената, която помага при раждането, поема новороденото, къпе го и го облича в риза без ракави, пелени, шапчица (за момченцата синя, а за момиченцата розова).

На седмия ден от раждането на момченце се прави обрязване, наречено Бирит мила. Евреите много държат на този обичай, тъй като той води началото си от времето, когато родоначалникът на еврейския народ Аврам обрязал сина си Исак и по този начин сключил Свещен съюз с Бог.

По време на Бирит мила най-важните лица са бабата и дядото по бащина линия, наричани „сандаки“. Сандаката взема новороденото, повито в кафява пелена с извезана сърма, и го внася в приготвената за събитието стая, следвана от шпалир жени. На вратата сандакът поема детето и сяда тържествено на стола. На коленете си поставя бяла възглавница, върху която слага детето. До него задължително има празен стол, предвиден за пророка Илия. Вярва се, че невидим за хората, той присъства в стаята и носи новородения евреин Божията благословия. Церемонията може да се проведе и в синагога, където бабата дава на дядото детето пред портите и заедно с жените остават да чакат навън. Жените не присъстват на обреда.

До 30-ия ден от раждането детето не се оставя само – за да не му навредят зли духове. Над люлката се слагат синя панделка, глава чесън и наниз от сини синци. На шапчицата му зашиват жилтица против уроки. Когато поотрасне, му правят муска с чесън и листче с молитва, наречена кемеа, която то носи на шията си.

Друг важен празник за децата е денят, в който навършват своето религиозно пълнолетие – „бар мицва“. Празнува се в първата събота след навършване на 13 години. В дома му се устройва гощавка, на която момчето изрича дълго подготвяна реч, благодари на родителите си за всички грижи, които са положили за него до този момент и им обещава да бъде верен и любящ син, да се подчинява на Мойсеевия закон и да спазва всички негови повели.

Нашето проучване установи, че при повечето етноси има приказки, свързващи появяването на бебетата с намирането им сред зелките в зеленчуковата градина;)

Възстановка на Бабинден в Общинския комплекс за социални услуги за деца и семейства в Русе.

Циганите винаги си пожелават да имат много деца

Циганите винаги си пожелават да имат много деца, затова бездетната жена не се уважава. Дори може да бъде изоставена от мъжа си. Счита се, че това е най-голямото наказание, което може да сполети циганския дом. Затова всички са много грижовни към една бременна жена. Тя е длъжна да се подчинява на няколко основни забрани: да не проси, да не се занимава с гадателство, да не вдига и носи тежко, да не си вади зъб, да не прескача огради. Насърчават я да яде всичко, което ѝ се прииска, за да не роди мъртво дете или за да не пометне. За циганите бременната жена е свята жена, тя носи късмет. Затова при среща нищо не ѝ се отказва и тя не връща нищо, което ѝ се даде.

Някога, както при всички етноси, раждането ставало у дома, а жената, която „бабувала“, била на особена почит от всички.

Веднага след раждането се меси и се пече „богородична питка“ с лук и я поставят да стои над главата на родилката и детето в продължение на 40 дни против уроки. Някаде другаде се оставят гребен, светена вода, сол и желязо. На 40-тия ден родилката се къпе, изяжда главата лук и се очиства. Според циганските вярвания, който отивал да види за първи път детето, му оставял паричка за здраве, да отблъсне злите сили и да не му откране гостенинът съня. Това се правело до 40-тия ден. Циганите, както и българите вярват в орисници, които предначертавали пътя на детето. За да ги умилостивят, те оставяли сварено жито с мед, три големи парчета сирене и три чаши ракия пред родилката.

При българите най-здравата връзка между съпрузите е детето

Затова народът създал различни обичаи по време на раждането му, за да бъде то здраво и красиво.

В деня щом бебето се роди, бабата отрязва пъпчето му, завързва син конец около него, поръсва го с дървесна пепел и го прибира. След това една от къщните жени идва да ѝ помогне да направят удобно легло за лесухата (така са наричали родилката до 40-тия ден). Бащата хвърля няколко монети за бабата и дарява детето с жълтица, която се окачва заедно с чесън върху главичката на отрочето. На родилката също окачват жълтица с чесън и пръстен и я завиват с платно през лицето, за да не може да гледа и за да не я гледат и нея. Против уроки слагат под възглавницата ѝ нищелки (това са прибори от тъкачен стан) и кромид лук и не ѝ позволяват да говори. Не е позволено на никой да посещава лесухата.

По време на първото къпане поставят във водата сребърна пара, за да бъде детето чисто като паричката. Обикновено се изричат думите: „Да е бяло лицето на детето като бяла пара!“ или „Да му е чисто лицето като чисто сребро!“. В този, същия ден в къщата на лесухата или в дома на майка ѝ се меси пита, за да я хранят. Било прието, че първото кърмене се прави от кърмачка жена, която познавали като добра, чиста и почтена.

На следващия ден се прави погача, събират се роднински жени, съседки и приятели и правят трапезата. Бабата донася от черквата менче със светена вода, която наричали „бабина вода“. Майката на родилката поръсва с осветената вода детето, майката и гостенките. След това взема погачата и държейки я над главата си, подскача три пъти. Две жени кърмачки разчупват погачата и дават по един комат

на родилката и на всички останали. Първата чаша вино е за гостенките, а след това дават на лесухата да пийне вино и да си хапне от всяка гозба за мляко. След като гостенките се нахранят, се носи сито, където слагат хляб и сол и го даржат над главата на жената кърмачка. Бабата ѝ подава детето да го кърми. На излизане жените ѝ казват само: „Остани със здраве“ и оставят по един конец от дрехите си, за да не вземат късмета на детето. За същата цел е и поставен сапун

на вратата на къщата.

Според народните вярвания на третия ден след раждането идват орисници, за да определят съдбата на детето. За да ги предразположат и умилостивят, семейството събира жълтици и други ценни неща и ги слагат над главата на детето заедно с хляб и шише вино.

На 40-тия ден дават на бабата, помагала при раждането, пита, гозба, три лоени свещи и паница, натъпкана хубаво с брашно, за да е здрав вратът на детето.

На 4 декември християните отбелязват празника на Св.Великомъченица Варвара. Тя е закрилница на децата от различни болести и най-вече от едрата шарка. Обикновено се приготвят пресни питки с мед, раздават ги на минавачите. В такива дни жените не бива да шият и плетат, защото се вярва, че ако се убодат, няма да зарасне лесно. Не варят боб и леща, за да не се разболеят децата от шарка.

На Антоновден - 17 януари, също се раздават содени питки за здраве на роднини и приятели. Една питка задължително се закача на тавана. Тя се нарича „за белята“ или „за лелята“, т.е. за чумата. Затова и Антоновден е известен още като Лелинден.

Попитали радио Ереван

- Може ли да се глади женски чорапогашник с ютия?

- Да - отговорило радиото. Но по-добре е да се глади с ръка.

• • •

- Възможно ли е да се умре от смях?

- Много се радваме, че нашата радиостанция Ви е харесала толкова много, но няма основания за паника.

• • •

- Кой е най-добрият начин една жена да отслабне.

- Взима един обръч и почва да го върти на кръста.

Отсреща пак питат:

- Добре де, но ако жената не може да влезе в обръча тогава какво правим?

- Момент да питаме радио Анкара, казват от радио Ереван.

Питат радио Анкара, а оттам отвърщат:

- Оставете хубавата жена на мира бе, серсеми.

• • •

- Защо няма жени футболни коментатори?

- Защото не е по човешките възможности да се играе толкова бързо.

ПОСЛОВИЦИ И ПОГОВОРКИ

арменски

От едно и също цвете, змията прави отрова, а пчелата - мед. Глупакът казал, умният проверил.

турски

В село с много петли късно съмва. Жената си който бие, главата си бие.

еврейски

Който дава, не трябва никога да си спомня за това, а онзи, който получава - никога да не го забравя. И този, който не иска да прави избор, избира.

български

Който се ядосва, бързо остарява. Заради блхата изгориха юргана.

- Какво трябва да направим, ако видим пред себе си малко зелено човече?

След кратък размисъл радиото отговаря:

- Да пресечете улицата, естествено!

• • •

- Колко тежи един слон?

- Зависи къде те е настъпал.

На фронта. Моше лежи смъртно ранен.

- Моля те Исак, застреляй ме, не ме оставяй в ръцете на врага!

- Недей така бе Моше, не бива.

- Моля те бе, Исак!

- Нямам патрони, нали преди малко свършиха...

- Я виж! Тука ми остана един! Хайде, ще ти го продам...

МАКАР И РАЗЛИЧНИ

Израел и пеем,
задружно се смеем.
Омраза не знаем,
за утре мечтаем.
Макар и различни
за всички сме лични.
Училище мило
врати е разкрило
със обич в сърцата
за нас, за децата,
макар и различни –
другари отлични!

Мерин Айджънов

НЕ Е ЛЕСНО

За всички вече е известно,
че да се учи не е лесно.

Задачите до милион
са тежки повече от тон.

Глаголи, прилагателни,
числителни,
объркахме ги пак със
съществителни.

Кой цар от всички беше Петър
и кой музей се казва Етър?

За колко часа се върти Земята
и спи ли зимен сън змията?

От толкова въпроси и задачи
започва чак да ни се плаче.

Но пак ще дойде веселото лято
с игри, море и щастие богато.

Севгинар Кирилова

Младите поети са ученици
в ОУ "Ангел Кънчев" - Русе, V
клас, и са носители на първа
награда на националния
ученически литературен
конкурс "Стоян Михайловски"
– Русе 2007

Екип на
изданието:

Мартина Матева, Борислава Кюркчиева, Стела Торосян, Хюлия Мехмедова, Мариела Иванова, Мая Георгиева, Георги Иванов, Велизар Ангелов, Иван Вълков, Марина Иванова, Ивелина Заркова, Михаил Шекеров, Глория Войнова

Издава се от клуб „Журналистика“ при Общински детски център за култура и изкуство - Русе по проект „Час по етническа толерантност“ финансиран от Център за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства

По програма 4: Подпомагане процеса за превръщане на културното многообразие в източник и фактор за взаимно опознаване и духовно развитие на подрастващите и създаване на атмосфера на взаимно уважение, толерантност и разбирателство.